

- Elisabeth Malamut, *Les Iles de l'empire byzantin VIIIe - XIIIe siècles*, I-II, [Byzantina Sorbonensia, 8] Paris 1988.
- Χρύσα Μαλιτζου, Τα Λατινικά έγγραφα του Πατριαρχείου Αρχαίου, *Σύμμεικτα* 2 (1970) 349-378.
- Chryssa Maltezou, Les Grecs de la mer Egée pendant la période de la latinocratie, *Oriente y occidente en la Edad Media: Influjos bizantinos en la cultura Occidental*, P. Badenas - J. M. Egea (επιμ.), Instituto de Ciencias de la Antigüedad 1993, 137-150.
- Ντούλα Μουρίκη, *Τα ψηφιδωτά της Νέας Μονής Χίου*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1985.
- Ν. Οικονομίδης, Η Εγγραμματοσύνη των Κρητικών γύρω στο 1200, *Πεπραγμένα του Ζ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Ρέθυμνο 1995, 593-598.
- *Οι Θησαυροί της Μονής Πάτμου*, Α. Κομίνης (γεν. επιμέτεια), Αθήνα 1988.
- D. Tsougarakis, *Byzantine Crete. From the 5th Century to the Venetian Conquest*, [Historical Monographs, 4] Athens 1988.
- Elisabeth Zachariadou, Changing Masters in the Aegean, *The Greek Islands and the Sea. Proceedings of the 1st Intern. Colloquium held at the Hellenic Inst., Royal Holloway, Univ. of London, Sept. 2001*, J. Chrysostomides - C. Dendrinos - J. Harris (επιμ.), Surrey 2004, 199-212.

Εικόνες

Χρυσόβουλλο Αλεξίου Α', 1088 (ίδρυση Μ. Αγ. Ιωάννου Θεολόγου Πάτμου)

Cristoforo Buondelmonti, Liber Insularum Archipelagi, 1420

Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας
του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών
του Εθνικού Ίδρυματος Ερευνών

Διεπιστημονικό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «Νίκος Οικονομίδης»

Ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

*Νησιά του Αιγαίου από τα μέσα του 10ου έως
τα μέσα του 15ου αι.
Εσωστρέφεια και εξωστρέφεια,
βυζαντινή παράδοση και νέες επιδράσεις.*

Από 7 Φεβρουαρίου έως 9 Μαΐου 2018

Τετάρτη, 18.00-20.00

στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (αίθουσα σεμιναρίων, ισόγειο)
Λεωφ. Βασιλέως Κωνσταντίνου 48

Πολλά νησιά του Αιγαίου πελάγους εμφανίζονται στις πηγές, ως τμήμα της ανατολικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και αργότερα του λατινοκρατούμενου χώρου ή της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Η σημασία τους στο πλαίσιο της διοικητικής οργάνωσης και της αμυντικής πολιτικής του βυζαντινού κράτους και των επόμενων κυριάρχων, της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, καθώς και της πνευματικής και καλλιτεχνικής δραστηριότητας, μεταβάλλεται αναλόγως των συγκυριών.

Κατά το χρονικό διάστημα 961-1462 είναι εμφανείς οι εξελίξεις στον χώρο του νησιωτικού Αιγαίου, σε σχέση και με τον περιβάλλοντα ηπειρωτικό χώρο. Άλλα νησιά ακμάζουν ιδιαίτερος, άλλα σχεδόν ερημώνονται, ενώ τα περισσότερα υφίστανται τις επιπτώσεις από καταλυτικά γεγονότα, όπως η Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1204. Έτσι, η ιστορική πορεία τους διαφοροποιείται, κυρίως όσον αφορά την λήξη της βυζαντινής περιόδου και την έναρξη της μεταβυζαντινής, όταν σταδιακά εντάσσονται στην δυτική ή στην οθωμανική κυριαρχία.

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου θα συζητηθούν οι κυριότερες παράμετροι του θεματικού πλαισίου και ενδεικτικά παραδείγματα, όπως οι σχέσεις Βυζαντινών και διεκδικητών ή κυριάρχων του «βυζαντινού χώρου», τα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα, τα θρησκευτικά ζητήματα, καθώς και η λογοτεχνική παραγωγή και οι εξελίξεις στην τέχνη.

Τις εργασίες συντονίζουν οι:

Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη & Σοφία Καλοπίση-Βέρτη (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α.) σε συνεργασία με τον Στυλιανό Λαμπιάκη (Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε.)

Στους εισηγητές περιλαμβάνονται (πέραν των συντονιστών):

Π. Κονόρτας, Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου, Σ. Λεντάρη, Σ. Μεργιαλή-Σαχά, Κ. Μπουρδάρα, Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου, Γ. Πάλλης, Μ. Παναγιωτίδη, Ελ. Παπαγιάννη (Ε.Κ.Π.Α.), Π. Κατσώνη, Α. Σταυρίδου-Ζαφράκα (Α.Π.Θ.), Ε. Συγκέλλου (Παν. Ιωαννίνων), Β. Φωσκόλου (Παν. Κρήτης), Η. Γιαρένης, Δ. Τσογκαράκης (Ιόνιο Παν.), Χ. Γάσπαρης, Μ. Γερολυμάτου, Α. Γιαγκάκη, Μ. Κουμανούδη (Ε.Ι.Ε.), Χρ. Μαιτζέου (Α.Α.), Α. Δρανδάκη (Μ. Μπενάκη), Δ. Αθανασούλης, Α.-Μ. Κάσδαγλη, Α. Κατσιώτη, Κ. Κεφαλά, Μ. Σιγάλα (Ε.Β.Α./Υ.Π.Π.Ο.Α.), Ι. Μπίθα (Κ.Ε.Β.Μ.Τ./Α.Α.), Κλ. Ασλανίδης (ΜΔρ Παν. Πατρών)

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Μυρτάλη Αχειμάστου-Ποταμιάνου, *Άγιος Γεώργιος ο Διασώστης της Νάξου. Οι τοιχογραφίες του 11ου αιώνα*, Αθήνα 2016.
- *Βυζαντινά έγγραφα της μονής Πάτμου*, Α': Αυτοκρατορικά, έκδ. Έρα Βρανούση, Β': *Δημοσίων Λειτουργιών*, έκδ. Μαρία Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, Γ': *Πατριαρχικά*, έκδ. Μαρία Γερολυμάτου [Ε.Ι.Ε. / Κ.Β.Ε. και Ι.Ι.Ε.] Αθήνα 1980 και 2016.
- *Η Βυζαντινή Άνδρος (4ος-12ος αιώνας). Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης*, Αθήνα, 20 Μαρτίου 2015, Γ. Πάλλης (επιστ. επιμ.), [Ανδριακά Χρονικά - 43, Καΐρειος Βιβλιοθήκη] Άνδρος 2016.
- Χ. Μπούρας, *Η Νέα Μονή της Χίου. Ιστορία και Αρχιτεκτονική*, Αθήνα 1981.
- Μ. Χατζηδάκης κ.ά., *Νάξος*, Αθήνα 1989.
- *Διεθνές Συμπόσιο. Ι. Μονή Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου, 900 χρόνια ιστορικής μαρτυρίας, 1088-1988 (Πάτμος, 22-24 Σεπτεμβρίου 1988)*, Πρακτικά, [Διπτύχων Παράφυλλα, 2] Αθήνα 1989.
- J. Koder, *Aigaion Pelagos (Die nördliche Agäis)*, [Tabula Imperii Byzantini 10.B.] Unter Mitarbeit von Peter Soustal und Alice Koder, Wien 1998.
- *Κρήτη. Ιστορία και Πολιτισμός*, Ν.Μ. Παναγιωτάκης (επιστ. επιμ.), τόμος δεύτερος, Κρήτη 1988.
- *Liquid & multiple: Individuals & Identities in the 13th Century Aegean*, G. Saint-Guillain - D. C. Stathakopoulos (επιμ.), Paris 2012.